

**Az Országos Környezetvédelmi Tanács állásfoglalása
a
Nemzeti Tájstratégia 2017 -2026 című dokumentumról**

Az előterjesztett Tájstratégia holisztikus szemlélettel, a többi szakpolitikával integráló módon kezeli a tájhasznosítás,- fejlesztés és védelem témaköreit. A Tanács üdvözli, hogy a Stratégia készítői a kidolgozás során minden releváns stratégiai tervdokumentumot átvizsgáltak és azokra nem csupán utalnak, hanem a Tájstratégia megfogalmazásában hasznosítható, vonatkozó részeit beépítették, ezáltal szerteágazó, a témakör horizontális voltát szemléltető szakpolitikai stratégia jött létre, amely a többi szakpolitikába is kiválóan integrálható. Kiemelten fontos, hogy az anyag önmagát is definiálja: a tájhasználat és a felszínborítás változásaival kíván elsősorban foglalkozni.

A Tanács reményét fejezi ki, hogy a tájhasználat-változás, mint horizontális szempont alkalmazásával – a más: ágazati és regionális fejlesztéspolitikák továbbfejlesztése és értékelése során – sikerül érvényt szerezni az előterjesztésben foglaltaknak.

Fentiek mellett a Tanács – a teljesség igénye nélkül – az alábbi témakör további erősítésére kívánja felhívni a figyelmet, amellyel kapcsolatban, az utóbbi időben több megkeresést is kaptunk hazánk különböző részeiből. A nyomvonalas létesítmények menti fasorok és a tájban elszórtan elhelyezkedő egyedi fák számosságukhoz, borítási értékükhöz képest kiemelt jelentőségű hatást gyakorolnak a tájra; a tájkép identitását, esztétikáját és számos védelmi funkciót döntően befolyásolják. Meglétük mennyiségi és minőségi tekintetben hosszú távon nem biztosított és romló tendenciát mutat, elsősorban a jogi szabályozás hiányosságai miatt. A fasorok kimutathatóan jó hatást gyakorolnak az infrastrukturális létesítmények állagmegőrzésére, ilyen az útburkolatok, kötött pályás közlekedés szélsőséges hőhatásokkal szemben mutatott pufferozó hatása, továbbá a mezővédelemre, a mikroklímára, és a tájesztétikát is döntően befolyásolják. A fasorok eltűnésének vagy a pótlással nem azonos mértékű letermelésének legfőbb okai a rövidtávú gazdasági haszonvételezés, valamint a nem a célnak megfelelően kialakított jogi környezet és a tévesen értelmezett felelősségi viszonyok. Mindezekon túl az idős egyedi fák megléte vagy hiánya egy ország-résznyi terület tájkarakterét képes meghatározni. Szigetszerű elhelyezkedésük miatt a biológiai sokféleség megőrzésében kulcsfontosságúak, így elsősorban a természeti értékek és a táji identitás védelmében alapvető jelentőségű a szerepük. Ezt a szerteágazó szerepüket csak a több évszázados korhoz és mérethez társuló strukturális komplexitáson keresztül képesek betölteni. Az egyedi fák táji megjelenésének terjesztése a magántulajdon tiszteletben tartása mellett közösségi érdek.

Emiatt elsősorban szemléletformálással, az agrártámogatások és egyéb ösztönzők célzott alkalmazásával és ezek érvényre juttatása érdekében a változtatásokat lehetővé tevő jogi szabályozással volna szükséges előmozdítani a kívánt folyamatokat. Ez utóbbi tekintetében, a megfelelő jogi és ösztönző rendszer kialakításában támaszkodni lehet más európai országok – például az Egyesült Királyság – irányelveire.

Az Országos Környezetvédelmi Tanács támogatja a Tájstratégia megvalósítását és javasolja a Kormánynak a tájhasználat-változás, mint átfogó, horizontális szempont alkalmazását az ágazati szakpolitikák, valamint a komplex regionális fejlesztési programok – például a vízgyűjtő-gazdálkodás – tervezése- és a megvalósítás értékelése során.

2016. október 18.